

- DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM -

poročilo
o opravljenem obisku
na lokaciji

ZAVOD ZA PRESTAJANJE KAZNI ZAPORA LJUBLJANA

Pojasnilo: Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh) v okviru izvajanja nalog in pooblastil po Zakonu o ratifikaciji opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (Uradni list RS, št. 114/2006) v vlogi državnega preventivnega mehanizma (v nadaljevanju: DPM) obiskuje kraje odvzema prostosti. V skupini, ki izvede obisk, poleg predstavnikov Varuha praviloma sodeluje(jo) tudi predstavnik(i) pogodbenih nevladnih organizacij ter občasno tudi neodvisni izvedenci medicinske in drugih strok in prevajalci. Pravna podlaga za opravljanje nadzorov s strani DPM je predstavljena na spletni strani [Varuh kot državni preventivni mehanizem](#).

Pričujoče poročilo vsebuje le bistvene ugotovitve o obisku s predlogi za izboljšanje razmer oziroma odpravo nepravilnosti. Izdelano je bilo na podlagi poročila o obisku DPM in odzivnega poročila pristojnih. Namenjeno je objavi na spletni strani Varuha.

Osnovni podatki o lokaciji:

- ▶ **Tip lokacije:** javni zavod za prestajanje kazni zapor (zavod).¹
- ▶ **Kategorije oseb, ki jim je bila odvzeta prostost:** obsojenci, priporniki in moški, zoper katere se izvršuje uklonilni zapor.
- ▶ **Uradna zmogljivost in dejanska zasedenost lokacije na dan obiska:** kapaciteta zavoda je 135 zaprtih oseb (od tega za 46 obsojence, za pripornike 81 in za moške na prestajanju uklonilnega zapor osem mest). Dejansko je bilo prisotnih na dan obiska 97 obsojencev, 91 pripornikov in štiri moški na prestajanju uklonilnega zapor.²

¹ Za obsojence (tudi mlajše polnoletnike) z območja sodnega okrožja Ljubljana, če so obsojeni na kazen zapor do enega leta ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega enega leta zapor, obsojence z območja sodnega okrožja Kranj, Krško in Novo mesto (tudi mlajše polnoletnike), če so obsojeni na kazen zapor nad šest mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega šestih mesecev zapor, polnoletne obsojence z območja sodnega okrožja Ljubljana, če so obsojeni na kazen zapor do enega leta in dva meseca ali jim ostanek kazni po vštetju pripora ne presega eno leto in dva meseca zapor, polnoletne obsojence z območja sodnih okrožij Kranj, Krško in Novo mesto, če so bili obsojeni na kazen zapor nad šest mesecev do enega leta in šest mesecev ali jim ostanek kazni po vštetju pripora presega šest mesecev in ni daljši kot eno leto in šest mesecev zapor; za pripornike, če je pripor odredilo Okrožno sodišče v Ljubljani ali Okrožno sodišče v Kranju; za moške, ki jim je bil določen uklonilni zapor v postopku o prekršku, z območja Mestne občine Ljubljana, občin Dol pri Ljubljani, Medvode, Vodice, Brezovica, Ig, Škofljica, Velike Lašče, Dobrova - Polhov Gradec, Horjul, Domžale, Trzin, Lukovica, Mengeš, Moravče, Grosuplje, Dobrepolje, Ivančna Gorica, Hrastnik, Kamnik, Komenda, Kočevje, Kostel, Osilnica, Litija, Ribnica, Sodražica, Loški potok, Trbovlje, Log - Dragomer, Šmartno pri Litiji in Zagorje ob Savi).

² Skupna kapaciteta Zavoda je bila torej presežena za dobrih 47%, kar je sicer za 8% manj, kot ob prejšnjem obisku. Glede na uradno zmogljivost pa ugotavljamo, da je bil obsojeniški oddelek prezaseden za dobrih 110% (ob prejšnjem obisku za 100%), medtem ko je bila v priporu zasedenost presežena (le) za dobrih 12% (ob prejšnjem obisku pa za dobrih 37%).

Potek obiska in priprava poročila:

► Obisk je bil **nenajavljen** in **opravljen dne 11. 3. 2014.**³

► **Skupina za obisk:** trije predstavniki Varuha (dva svetovalca Varuha in sodelavec) ter trije predstavniki nevladnih organizacij (en iz Zveze društev upokojencev Slovenije in dva iz Pravno-informacijskega centra nevladnih organizacij – PIC) ter zunanji izvedenec v delu zdravstvene oskrbe in zdravstvenega varstva.

► **Vsebina obiska:** uvodni razgovor z direktorjem zavoda, vodjo oddelka za varnost in vodjo oddelka za vzgojo. Sledil je ogled prostorov in razgovor z zaprtimi osebami, ki so to želele ter zaključni pogovor.

³ Prejšnji obisk DPM Zavoda je bil opravljen 12. 12. 2012.

► **Poročanje:** poročilo o obisku je bilo posredovano Generalnemu uradu Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (URSIKS) 6. 6. 2014, skupaj s predlogom, da ga obravnava in nam v roku 30 dni sporoči morebitna stališča glede naših ugotovitev; tozadevni odgovor smo s strani organa prejeli 8. 7. 2014, torej 32. dan po odpremi.

► **DPM je posebej pohvalil**

- da med obiskom nismo prejeli pripomb glede dela delavcev zavoda, še posebej glede dela pravosodnih policistov,
- da zavod skrbi, da se manjše poškodbe (pleskanje sob, popravilo poškodovanega inventarja...) sprotno sanirajo,
- da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in je bil prenovljen (prepleskan) fitnes, ki ga uporabljajo priporniki,
- da so bile v bivalnih prostorih zamenjane stare omare z novimi,
- da so bila upoštevana priporočila DPM iz prejšnjega obiska in so bile odpravljene manjše pomanjkljivosti (prepleskane sobe, popravljen inventar...),
- da so bile odpravljene nejasnosti glede načina kupovanja (vnosa) prehranskih dopolnil (proteinov) v zavod,
- da so praktično vse zaprte osebe pohvalile hrano (tako po kvaliteti kot tudi količini),
- da tudi ob tokratnem obisku ni bilo zaznati pretirane uporabe sile zoper zaprte osebe in
- da v zavodu ni bilo čutiti napetosti med zaprtimi osebami (tako v priporu, kot obsojeniškem oddelku).

DPM: Zavod in UIKS si morata kontinuirano prizadevati za čim manjše preseganje uradne zmogljivosti Zavoda.

DPM: ponovno prosimo za pojasnilo razlogov, zaradi katerih traja usklajevanje internih aktov (hišni in dnevni red) Zavoda toliko časa in predlagamo, da se le-ti nemudoma uskladijo z veljavnimi zakonskimi in podzakonskimi predpisi.

DPM: predlagamo, da Zavod vsako zaprto osebo (predvsem tiste pripornike, ki nimajo možnosti za druženje) seznanijo s hišnim in dnevnim redom Zavoda, oziroma da najde način, da bodo ti akti na voljo v vsakem bivalnem prostoru.⁴

DPM: predlagamo, da Zavod razmisli o možnosti, da bi se ure, namenjene bivanju na prostem ne prekrivale s

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da je izboljšanje stanja v tem zavodu lahko realno pričakovati le z izgradnjo novega zavoda.

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da ker gre za obsežno materijo, smo hišni red pripravili in bo predvidoma v veljavi v obdobju štirinajst dni, medtem ko bomo hišne in dnevne rede vseh zavodov uskladili v prvi polovici meseca oktobra 2014. Prvi del usklajevanja vseh hišnih redov zavodov smo že realizirali 6. 3. 2014 na kolegiju direktorjev, v nadaljevanju pa imamo namen uskladiti tudi dnevne rede vseh zavodov, predvsem določb, kjer se ugotavljajo razlike med zavodi.

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da ob sprejemu osebe v pripor v popoldanskem času ali v času vikenda, opravi z njo uvodni razgovor operativni vodja izmene, poleg osnovnih informacij prejme vsaka oseba tudi zapis uvodnih informacij o sprejemu v priporni oddelek. Ta zapis zajema podatke v zvezi z dostopnostjo Pravilnika o izvrševanju pripora in Hišnega reda, podatke, ki se nanašajo na izvajanje obiskov, prejemanje paketov in izvajanje telefonskih pogovorov, podatke o duhovni oskrbi, o obratovanju zavodske prodajalne in knjižnice. posebej prejmejo tudi informacije v zvezi z zdravstvenim zavarovanjem in zdravstvenimi karticami. Obsojenci in priporniki se glede izvajanja dnevnih aktivnosti v zavodu vedno lahko obrnejo tudi na pravosodne policiste in strokovne delavce.

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da sprehod pripornikov poteka v dopoldanskem in popoldanskem času,

⁴ V več primerih smo ugotovili (na primer sobe 40, 42, 50, 56, 57, 68,...), da priporniki ne razpolagajo s hišnim redom, med priporniki so nekateri tudi zatrjevali, da ob sprejemu niso bili deležni pouka glede pravil bivanja in obnašanja v Zavodu in so jih o tem poučili kar sopriporniki. Po drugi strani so priporniki v sobah 41, 48 in 67 povedali, da so ob sprejemu dobili hišni red.

časom, ko so bivalni prostori pripornih sob tako ali tako odklenjeni in se priporniki lahko družijo na hodniku. Tudi ob tem obisku pa smo opazili, da večina pripornikov (razen druženja na hodniku) ni zaposlenih, niti s prostočasnimi aktivnostmi niti z delom.⁵

dvakrat po eno uro in petnajst minut. V dopoldanskem času, ko so sobe pripornikov odprte med 7.30 in 11.30 uro, se izvaja med 7.15 in 12.30 uro (vštete tudi časa menjave skupin). Organiziran je v štirih sprehajalnih skupinah, tako da je praktično nemogoče organizirati sprehod na način, da se ne bi prekrival s časom, ko so sobe pripornikov odprte. Če bi zavod organiziral sprehod za pripornike iz prvega nadstropja samo v dopoldanskem času bi s tem spravil v neenakopraven položaj pripornike iz pritličja, saj bi le ti morali imeti sprehod samo v dopoldanskem času. Isto velja za fitnes, ki poteka za pripornike iz prvega nadstropja vsak torek in petek v dopoldanskem času. Zaradi velikega števila prijavljenih zavod ne more organizirati fitnesa samo v popoldanskem času, saj se le tako čas bivanja, ko so sobe odprte, ne bi pokrival s časom za fitnes. Če bi zavod organiziral fitnes za prvo nadstropje samo v popoldanskem času bi s tem spravil v neenakopraven položaj pripornike v pritličju, ki bi morali imeti fitnes samo v dopoldanskem času.

DPM: predlagamo, da si Zavod zagotovi primerno zalogo žarnic (in drugega potrošnega materiala), da bo po potrebi mogoča njihova takojšnja zamenjava.⁶

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da so bile okvare odpravljene v vseh sobah.

DPM: predlagamo, da Zavod poskrbi za redno čiščenje volnenih odevj, saj spada to k vzdrževanju snaznosti prostorov in osebne higijene, preprečuje pa tudi širjenje morebitnih okužb.⁷

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da vsaka zaprta oseba ob sprejemu v zavod zadolži tudi dve volneni odeji, ki sta predhodno kemično očiščeni. Če se v teku prestajanja kazni odeja umaže, strga ali kaj podobnega, lahko zaprta oseba to odejo zamenja oziroma se jo

⁵ V bivalnih prostorih v pritličju so nastanjeni priporniki in ta del zavoda velja za zaprti trakt. Priporniki so še vedno ves dan (razen bivanja na prostem) zaklenjeni v bivalnih prostorih. V I. nadstropju so bivalni prostori pripornikov odklenjeni od štiri do pet ur v dopoldanski izmeni (kot so povedali priporniki, praviloma od 7.30 do 11.30 ure), z izjemo vikenda, ko ostajajo zaklenjeni. Ob tem smo slišali nekaj pripomb pripornikov, da je ta čas dejansko krajši, kajti v tem času gredo na dvourni sprehod in nekateri tudi v fitnes.

⁶ Med obiskom smo prejeli več pripomb o tem, da je treba na menjavo žarnice čakati več dni ali celo tednov (dva tedna).

⁷ Nekaj pripomb smo prejeli na račun volnenih odevj (koc), ki naj bi dražile kožo, eden izmed pripornikov pa je pokazal tudi dotrajano in preluknjano odejo. Po pojasnilu direktorja se zapornik ob namestitvi v Zavod zadolži za tudi za odeje. Te se sicer potem praviloma ne perejo, izjemoma le, če posameznik to želi.

nadomesti s čisto in kemično očiščeno. Zamenjava poteka dnevno, pravosodni policisti na oddelku ob delavnikih na prošnjo zaprte osebe obvesti pravosodnega policista v pralnici, ki takoj realizira zamenjavo. Zaprte osebe lahko zamenjajo odejo tudi če ni umazana ali strgana po šestih mesecih prestajanja kazni, s tem so bile zaprte osebe tudi seznanjene, o možnosti zamenjave jih bo zavod ponovno seznanil.

DPM: predlagamo, da se preuči možnosti za ustrežnejše nameščanje zaprtih oseb, oziroma da sporoči kakšne ukrepe za rešitev permanentne prezasedenosti tega in drugih zavodov je UIKS morda že sprejela in kakšna je njihova učinkovitost.⁸

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je zavod po obisku DPM pregledal dejansko stanje in ugotovil, da je v nekaterih sobah imel pripornik le en del omare, drugi pa je bil skupinski, vendar so se tako sami dogovorili. Zadevo so kljub temu uredili tako, da ima sedaj vsak pripornik enak del omare za shranjevanje oblačil.

DPM: predlagamo, da se razmisli o možnosti, da se med rešetke v železni pregradi in vratih oddelka namesti pleksi steklo, ali poišče za opisane težave drugo, morda ustrežnejšo, rešitev.⁹

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da je Zavod že v začetni fazi pred odklepanjem sob tudi sam razmišljal, da se na rešetke namesti stena iz pleksi stekla. Po proučitvi vseh slabih in dobrih stani te rešitve so se v Zavodu odločili, da pleksi stekla ne namestijo. V oddelku pripora, ki meji na upravo Zavoda namreč na hodniku ni okna za prezračevanje, oddelek bi bil še bolj zaprt. Zaradi tega in tudi drugih razlogov so zamenjali ključavnice in sistem zaklepanja vrat v prvem nadstropju. Pred tem se namreč vrat sob ni moglo zapreti, saj star sistem tega ni dopuščal, vrata so bila odpeta na stežaj in podprta za zagozdo, da ni ob vetru prišlo do nekontroliranega zapiranja in poškodovanja sistema zapiranja. Z vgraditvijo novega sistema zaklepanja pa vrata sob lahko priporniki, ki so odprti sami odpirajo in zapirajo.

⁸ Zaradi utesnjenosti nekaterih bivalnih prostorov pripornega oddelka v teh prostorih dejansko ni na voljo vsakemu priporniku cela omara, ampak nekaterim le polovica omare. Priporniki se nad tem sicer niso pritoževali. Če stvari nimajo kam dati, jih zložijo v škatle in spravijo pod posteljo.

⁹ Med ogledom oddelka pripora, kjer so sobe dopoldne odklenjene, smo na hodniku zaznali zelo močan prepih. Zaradi kajenja v sobah imajo priporniki odprta okna, prav tako so odprta vrata sob. Skupaj z vetrom se širi tudi cigaretni dim. To dejstvo smo omenili tudi pravosodnemu policistu na oddelku, ki je povedal, da to moti in slabo vpliva tudi na zaposlene, vodstvo pa naj se na njihove pripombe ne bi odzivalo.

DPM: predlagamo, da se napaka v delovanju klicnega zvonca v sobi številka 112 odpravi, še posebej, ker gre za bolniško sobo.

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da napake oziroma okvare pozivnikov iz sob Zavod redno odpravlja. V sobi 112 ob obisku pozivnik res ni deloval, okvara je že odpravljena.

DPM: predlagamo, da se pene brez prevlek redno zamenjuje z ustreznimi žimnicami.¹⁰

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da pene v Zavodu sicer redno zamenjujejo. Dobili so še eno pošiljko in bodo z menjavo nadaljevali, tako da bodo obstoječe pene brez prevlek nadomestili.

DPM: da se zaposlene v Zavodu opozori na več samoiniciativnosti pri ugotavljanju manjših napak oziroma poškodb in s tem zagotovi sprotno odpravo le teh.¹¹

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da so bile okvare odpravljene v vseh sobah. Beljenje bivalnih prostorov obsojencev je v teku in dokončano v najkrajšem možnem času.

DPM: predlagamo, da se soba za prostočasne aktivnosti (niti začasno) ne uporablja za shranjevanje acetilenske jeklenke oziroma varilnega aparata, saj mora biti ta shranjena v skladu z navodili za njeno skladiščenje, ki je na vsaki jeklenki in tudi na spletu.¹²

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da sta bili jeklenka in aparat v prostoru le preko noči. V prihodnje do takšnih in podobnih ravnanj oziroma hranjen ne bo več prihajalo.

DPM: predlagamo, da se izvod poročil, ki jih Varuh vsako leto pošlje, da v knjižnico, da bodo na razpolago zaprtim osebam, ki bi se z njimi želele seznaniti.¹³

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da so v zavodu izvode poročil Varuha in DPM dali v knjižnico in bodo tako storili tudi s prihodnjimi poročili.

¹⁰ Ponovno je bilo tudi ugotovljeno, da so bile v nekaterih bivalnih prostorih na posteljah namesto žimnic nameščene le pene brez prevlek.

¹¹ Ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da so bila priporočila DPM iz prejšnjega obiska, ki so se nanašale na odpravo določenih ugotovljenih pomanjkljivosti (pleskanje sob, popravilo poškodovanega inventarja...), odpravljene, kar velja pohvaliti. Kljub vsemu pa so bile tudi tokrat ugotovljene nekatere pomanjkljivosti oziroma napake v bivalnih prostorih. Predvsem gre tu za poškodbe oziroma napake, ki bi jih po oceni DPM moral Zavod oziroma zaposleni zaznati že sam in jih seveda tudi odpraviti, saj za odpravo le teh niso potrebna velika finančna sredstva, oziroma bi nekatere bilo mogoče odpraviti tudi brez finančnih sredstev. Kljub temu, da smo na te napake opozorili že med obiskom, nekatere navajamo v nadaljevanju. V bivalnem prostoru za upravno kaznovane številka 114 in bivalnem prostoru številka 8 pušča cev na umivalniku, poškodovana stena v bivalnem prostoru številka 130, poškodovan kotliček za vodo v bivalnih prostorih številka 123, številka 5 in številka 6, puščanje oziroma zamakanje strehe, ki pušča sledove tudi na stropu bivalnega prostora in da deluje le ena luč v bivalnem prostoru številka 146 ter poškodovana vrata v bivalnem prostoru številka 137 in 138.

¹² Pravosodni policist, ki je bil navzoč ob ogledu pripora, je sicer povedal, da je varilni aparat shranjen v sobo za prostočasne aktivnosti le začasno, ker se ta soba tudi sicer uporablja zelo malo, a kljub temu opozarjamo, da to ni v skladu s požarno varnostjo in v skladu z navodili, ki sicer veljajo za skladiščenje nevarnih vnetljivih plinov, kot je aceten.

¹³ Knjižnica je na voljo obsojencem in pripornikom. Priporniki si izbirajo literaturo po seznamu, obsojenci pa gredo v knjižnico sami. Za knjižnico skrbi ena zaprta oseba. Ugotovljeno, da razpolaga z veliko knjigami in tudi kopijami zakonodaje. Ob pregledu pa smo pogrešali poročila DPM in Varuha človekovih pravic RS.

DPM: ugotavlja, da je zagotavljanje dela zaprtim osebam problem v skoraj vseh zavodih za prestajanje kazni zapora. Zato morata tako Zavod kot URSIKS vložiti več navora pri iskanju možnosti za izboljšanje stanja na tem področju.¹⁴

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da si Zavod prizadeva, da bi čim več zaprtih oseb imelo možnost dela. Število delovnih mest za zaprte osebe pa je vezano na potrebe hišnih del oziroma na potrebe JGZ Golovec Ljubljana, slednje je odvisno tudi od splošnega gospodarskega stanja oziroma razmer na trgih in s tem povezanega povpraševanja po asortimaju proizvodov oziroma storitev, ki jih JGZ Golovec Ljubljana nudi zunanjim naročnikom. Razmere v gospodarstvu JGZ Golovec išče tako delo za zaprte osebe kot tudi nove poslovne partnerje ali naročnike storitev, so neugodne, visoko število brezposelnih, siva ekonomija in naraščanje revščine pa so še dodatni dejavniki, ki pomembno vplivajo na zmožnosti zagotavljanja dela zaprtim osebam.

DPM: prosi za podatek, ali URSIKS morda razpolaga z oceno uspešnosti obstoječe metode zdravljenja odvisnosti od drog v Zavodu ter ali so kdaj bile morda predstavljene in ponujene še kakšne druge opcije za zdravljenje te odvisnosti.

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da obravnava odvisnosti v zaporih poteka v skladu s Strokovnim navodilom obravnavanja odvisnosti od prepovedanih drog, ki ga je Generalni urad pripravil v sodelovanju s koordinacijo centrov za preprečevanje in zdravljenja odvisnosti od prepovedanih drog. V Zavodih k obravnavi odvisnosti pristopamo z različnimi modeli pomoči uživalcem drog, zato je predpisana substitucija le del obravnave v nizkopraznem programu, ki je merljiva z manjšo nevarnostjo okužbe s hepatitisom C, B in HIV, obolelostjo in umrljivost ter boljšo kvaliteto življenja. Zaradi zavedanja, da se pri odvisnosti prepletajo tako človekove biološke in psihične danosti, s socialnimi dejavniki je Generalni urad pristopil celotno k obravnavi odvisnosti, ki poleg zdravstvenega, vključuje tudi svetovalno delo in psihosocialne programe pomoči, ki jih izvajajo strokovni delavci v zavodih,

¹⁴ Zavod dela ne more zagotoviti vsem, ki si ga želijo. V JGZ Golovec je zaposlenih 23 obsojencev, na hišnih delih pa 22, v kuhinji dela običajno od 15 do 20 zapornikov. Obsojenci, ki delajo zunaj na podlagi 12. člena ZIKS-1, so nameščeni v Odprtem oddelku Ig. Od pripornikov so bili v času našega obiska zaposleni le štirje (vsi na hišnih delih).

tudi v sodelovanju z drugimi institucijami in nevladnimi organizacijami. V letu 2013 je bilo 345 oseb s težavo zaradi uživanja prepovedanih drog vključenih v višjepražne in visokopražne programe v Zavodih. V letu 2013 je po prestani kazni z obravnavo v zunanjih ustanovah nadaljevalo 143 zaprtih oseb.

DPM: na podlagi ugotovitev izvedenca prosi, da URSIKS sporoči, ali je ta seznanjena s težavami v zvezi z zdravstvenim zavarovanjem zaprtih oseb in ali do teh težav prihaja kljub upoštevanju navodil o postopanju, ki jih je URSIKS posredoval vsem zavodom za prestajanje kazni. Prosimo tudi za pojasnilo, kako je poskrbljeno za varnost medicinskega osebja ob opravljanju njihovega dela v odnosih z zaprtimi osebami in ali sta Zavod in URSIKS seznanjena občutki ogroženosti medicinskega osebja, kot tudi koliko konfliktnih primerov je v zvezi s tem morda evidentiranih.¹⁵

Generalni urad URSIKS: pojasnjujemo, da smo s problemi glede zdravstvenih zavarovanj predvsem pripornikov seznanjeni, saj se z njimi srečujejo v vseh zavodih, vsekakor pa jih ne moremo oceniti za kronične. Problemi se pojavljajo pri pripornikih, ki imajo skladno z Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju urejeno zdravstveno zavarovanje, vendar so jim zdravstvene storitve zaradi neporavnanih obveznosti iz naslova zavarovanja omejene oziroma blokirane. Vse težave, ki se pojavljajo glede zdravstvenega zavarovanja zaprtih oseb rešujemo skupno in sproti na podlagi navodila Generalnega urada. Z uspešnim sodelovanjem z Zavodom za zdravstveno varstvo Slovenije sproti rešujemo tudi individualne primere. Generalni urad poudarja, da so zdravstvene storitve omogočene vsem zaprtim osebam, saj za vse, ki nimajo urejenega zdravstvenega zavarovanja, stroške storitev krije Zavod. Za varnost medicinskega osebja je poskrbljeno na način, da je ob pregledu v zavodski ambulanti ali na hodniku vedno prisoten pravosodni policist, ki ima s seboj prenosno postajo TETRA in ki zadolžen za ustrezno ukrepanje in ima hkrati možnost takojšnjega in hkratnega alarmiranja vseh pravosodnih policistov v zavodu.

¹⁵ Kot je ugotovil izvedenec, naj bi bilo zdravstveno zavarovanje zaprtih oseb v Zavodu še vedno kroničen problem. Tako naj nekatere izmed njih ne bi imele niti osnovnega zavarovanja in ga tudi ne želijo, spet druge imajo zdravstvene izkaznice, ki ne veljajo, ker stroški osnovnega zdravstvenega zavarovanja niso poplačani. Največji problem so po ugotovitvah izvedenca osebe v uklonilnem zaporu, ki običajno nimajo niti zdravstvenega zavarovanja, niti zdravstvene izkaznice. V takšnih primerih se stroški zdravljenja poplačajo iz hišne blagajne. Seveda, to velja samo za neodložljive primere zdravljenja. Zaradi tega se večkrat pojavijo konflikti, v katerih sta najbolj izpostavljeni medicinski sestri, ki ju zaposluje Ministrstvo za pravosodje.

DPM: predlaga, da Zavod in UIKS preučita ugotovitve izvedenca in sporočita, kakšne so finančne in prostorske možnosti za predlagano preureditev čakalnice, ambulante in bolniške sobe ter za nabavo ležečega vozička.¹⁶

Generalni urad URSIKS: seznanjamo, da večjih posegov zaradi finančnih omejitev trenutno nismo sposobni realizirati, vendar bodo ugotovitve in pripombe izvedenca upoštevane pri projektni nalogi izgradnje novega zapora. Nabava ležečega vozička je zato brezpredmetna, saj so vsi prehodi in vsa vrata prostorov preozka in prevoz z ležečim vozičkom ni možen. V ordinaciji se nahaja pregledna postelja, ki je fiksna in trenutno zadostuje. Prav tako obveščamo, da se nujni in nenadni primeri za oskrbo življenjsko nevarnih stanj rešujejo v prostoru dogodka ob pomoči Splošne nujne medicinske pomoči.

DPM: prosimo za podatek, ali je bila lani in letos podana kakšna pritožba v zvezi z delom vzgojne službe Zavoda, in če, v kolikih primerih so bile te utemeljene.¹⁷

Generalni urad URSIKS: sporočamo, da v letu 2014 nismo prejeli nobene pritožbe v zvezi z delom vzgojne službe, v lanskem letu pa smo prejeli šest pritožb. Vse smo ocenili kot neutemeljene.

¹⁶ Bolniška soba je manjša soba z dvema posteljama. Vsaka postelja ima pripomoček za mobilizacijo težje pokretnega pacienta. Sobi pripada še higienski prostor. Na stenah ni morebitnih ventilov za dovajanje kisika in zraka, kar izvedenec ocenjuje kot pomanjkljivost. Čakalnica in delovni prostori so zelo utesnjeni in neprimerni za oskrbo življenjsko nevarnih stanj. Na vsak način manjka ležeči voziček, kajti zanašanje na bližino UKC je lahko v nasprotju s časom, ki je preko potreben za nujno intervencijo. Vse kaže, da je potrebna preureditev. V primeru nenadne motnje zavesti, ali nekega drugega smrtno nevarnega stanja, je treba pacienta položiti na ležeči voziček, da se mu lahko pristopi z vsake strani. Preurediti bi bilo treba tudi bolniško sobo.

¹⁷ Med obiskom smo tudi sicer slišali kar nekaj pripomb, da se delavci vzgojne službe slabo odzivajo na prošnje zaprtih oseb po razgovorih. V priporu pa, da se skoraj ne odzivajo.